

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o části státní bakalářské zkoušky Obhajoba bakalářské práce

Akademický rok: 2021/2022

Jméno a příjmení studenta: Milan Zeman
Identifikační číslo studenta: 33033003

Typ studijního programu: bakalářský
Studijní program: Humanitní vědy
Studijní obor: Filozofie - Německý jazyk a literatura
ID studia: 583139

Název práce: Kant, Husserl and Berkeleyan Idealism
Pracoviště práce: Ústav filosofie a religionistiky (21-UFAR)
Jazyk práce: angličtina
Jazyk obhajoby: čeština
Vedoucí práce: Daniele De Santis, Ph.D.
Oponent(i): Dr. habil. Jindřich Karásek, Dr.

Datum obhajoby: 08.02.2022 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby: Autor představil svou práci: Práce má dvě části s argumentační strukturou, jejím účelem není podat zevrubnou deskripci nauk, ale prokázat, že jak v idealistické koncepci Kanta, tak v idealistické koncepci Husserla se jedná o tzv. materiální idealismus, jak jej zastával Berkeley. Autor netvrdí, že tyto nauky jsou identické, avšak shodují se v tom, že popírají nezávislou existenci vnějšího světa. Autor se soustředí na hlavní motivy vymezeného tématu u vybraných myslitelů, které sleduje v Husserlově principu relativity a Kantově transcendentální estetice. Autor spatřuje rozdíl mezi Kantovým a Berkeleyho idealismem především v Kantově pojmu „věci o sobě“. Argumentuje však, že je tento pojem rozporný, neboť Kant tvrdí zároveň, že je „věc o sobě“ nepoznatelná i že je příčinou materiálních jevů. Pokud je „věc o sobě“ příčinou materiálních jevů, musí být také materiální, jelikož se a posteriori nedá tvrdit, že něco nemateriálního zapříčiňuje něco materiálního. Zároveň však má být „věc o sobě“ nepoznatelná. „Věc o sobě“ u Kanta tak autor chápe jako „nepoznatelnou materiální věc“, což je contradictio in adjecto. Prostor a čas pak autor práce chápe u Kanta jako subjektivní názory, které se nutně váží k vědomí. V Husserlově idealismu se autor zaměřuje na závislost vnějšího světa na mysl. Autor upozorňuje na Husserlovu kritiku Kantovy „věci o sobě“: Husserl tvrdí, že nepoznatelná věc je nonsens. Dále je podle Husserlova idealismu vnější svět nutně relativní vůči vědomí, z čehož podle autora plyne, že je Husserlovo pojetí materiálním idealismem. Dále autor upozorňuje na rozpor v Husserlově ontologii, jelikož na jedné straně Husserl dokazuje absenci „věci o sobě“, což implikuje materiální

idealismus, a na druhé straně mluví o vnějších věcech jako o nezávislých, transcendentních vůči vědomí.

Školitel chápe jako hlavní cíl identifikovat nejmenší společný jmenovatel mezi idealismy tří výše zmíněných autorů. Na práci kladně hodnotí autorovu schopnost zacházet s primární a sekundární literaturou v originále. Školitel klade otázku, co se na konci práce myslí „realitou“. Navrhuje hodnocení známkou výborně.

Oponent zdůrazňuje kvality práce, a to zejména schopnost zacházet s texty v originále. Také vyzdvihuje způsob argumentace a strategii autora, již by oponent považoval za náležitou, pokud by práce neměla jiné metodické nedostatky, které podle oponenta vedou k nesprávným závěrům. Hlavní problém práce podle oponenta spočívá v tom, že se autor snaží na příliš malém rozsahu, který vymezuje BP, řešit příliš velké problémy. Podle oponenta se jedná o zásadní metodologický problém. Zdůrazňuje, že autor nezohledňuje úseky primárních textů, které vrhají na problém zcela jiné světlo. Autor podle oponenta podává transcendentální estetiku příliš fragmentárně. Autor se podle oponenta měl v práci zabývat kapitolou pojednávající o fenomenon a noumenon, z níž vychází interpretační tradice při výkladu „věci o sobě“. Autor podle oponenta správně upozorňuje na to, že materie je u Kanta pouze jevem, avšak není jasné, že se Kantův pojem jevu shoduje s Berkeleyho pojmem ideje. Berkeley podle oponenta z metafyzické perspektivy existenci materie jako substance popírá, což Kant podle oponenta nečiní. Kant podle oponenta v Metafyzice přírody explicitně uvádí způsob, kterým je materie konstituovaná, na čemž je podle oponenta vidět, že koncepce materie u Berkeleyho a Kanta se podstatně liší. Oponent zmiňuje, že podle Kanta jsme afikováni myšlenkou, a „věc o sobě“ je touto myšlenkou. Autor podle oponenta Kantovi neoprávněně podsouvá ontologické závěry. Oponent také zmiňuje Kantovu kritiku idealismů, a to Descartova idealismu jako problematického a Berkeleyho idealismu jako dogmatického, kterou autor nezohledňuje. Oponent dále upozorňuje na to, že nejprve je třeba pozice příslušných autorů rekonstruovat, a teprve poté kritizovat. Autor podle oponenta zcela pomíjí problém transcendence a imanence u Husserla. Oponent poukazuje na to, že existuje rozdíl mezi transcendentálním idealismem u Kanta a Husserla. Termín „materiální idealismus“ je podle oponenta vymezen nedostatečně. Oponent upozorňuje na to, že na začátku práce autor definuje materiální idealismus tak, aby byl kompatibilní s definicí transcendentálního idealismu. Podle oponenta se tak celá autorova argumentace točí v kruhu. Další problém, který oponent spatřuje v autorově práci, spočívá v tom, že autor nepracuje dostatečně s tradicí výkladu pramenných textů. Oponent se dále táže na zdůvodnění významu Lockových primárních a sekundární kvalit v rámci práce. Také klade otázku, proč autor rozvíjí problém transcendentálního a psychologického ega? Oponent se stejně jako školitel táže na význam pojmu „realita“ v závěru BP. Oponent navrhuje hodnocení „nedostatečně“.

Autor odpovídá, že nepojednává o tom, jak Husserl, Kant a Berkeley pojímají materii, nýbrž o tom, zda je materie závislá na vědomí. Kapitolu o fenomenon a noumenon autor zná a upozorňuje na to, že se v práci nedrží definice „věci o sobě“ z této kapitoly, jelikož podle jeho interpretace je v této kapitole „věc o sobě“ neurčitelná a můžeme ji pouze myslet. Je zde podle autora pouze hraničním pojmem, a tak slouží pouze k tomu, aby vymezil hranice našeho poznání. Naopak autor upozorňuje na to, že na místě A481 „věc o sobě“ Kant pojednává jako příčinu jevu, což je pozitivní obsah pojmu na rozdíl od toho, který je uveden v dotyčné kapitole. Autor upozorňuje na to, že se zabýval metafyzickým pojmem „věci o sobě“, který je takto pozitivní. Autor též upozorňuje na to, že v práci nepojednává o existenci vnějšího světa, tuto existenci předpokládá,

pojednává pak o její závislosti a nezávislosti na vědomí. Autor rovněž obhájí využití Lockova pojmu sekundárních a primární kvalit. Dále hájí svůj pojem reality. Podle něj je něco nekonsistentní s realitou tehdy, když to není ve shodě s faktem. Realitu definuje jako to, co je (co je mimo nás a vnější).

Komise hodnotila obhajobu známkou „dobře“.

Klasifikace obhajoby:

dobře (3)

Předseda komise:

doc. Mgr. Václav Němec, Ph.D.

.....

Členové komise:

doc. James Hill, Ph.D.

.....

doc. Mgr. Jakub Čapek, Ph.D.

.....